

УДК 378.147.88:74

КУЧЕР Світлана

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики технологічної освіти, ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет», Кривий Ріг, Україна

E-mail: kucher.svit.leon@gmail.com

СИСТЕМА ДИЗАЙН-ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАСАДАХ ЕТНОДИЗАЙНУ

Анотація. У статті досліджується проблема здійснення професійної підготовки вчителів технологій на засадах етнодизайну як педагогічної системи. Розкрито особливості фахової підготовки майбутніх учителів технологій та з'ясовано взаємозв'язок між: змістом професійної компетентності вчителя технологій, задачами технологічної освіти та можливостями етнодизайну як джерела нових концепцій проектно-перетворювальної діяльності.

Професійна діяльність учителя технологій на засадах етнодизайну передбачає наявність у нього: тезаурусу знань з народного декоративно-прикладного мистецтва і дизайну; володіння традиційною технологією виготовлення виробів; креативного підходу в розробці проектів. Набуття компетентності з етнодизайну вчителем технологій має відбуватися системно, у теоретичній та практичній підготовці.

Ключові слова: фахова компетентність, учитель технологій, етнодизайн, національний дизайн, система.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливим науковими чи практичними завданнями. В парадигмі проектної технології навчання вчитель повинен вміти вирішувати багато завдань, пов'язаних із розробкою творчих проектів, що в свою чергу потребує виконання ескізів, об'єктів праці з елементами новизни та художньої осмисленості, використання засобів проектної графіки, комп'ютерних технологій, макетування, сучасних технологій виготовлення продуктів дизайну, а також підготовкою педагогічного і методичного супроводу процесу художньо-практичної діяльності учнів. Ручна обробка матеріалів у промислово-індустріальному світі має сенс лиш тоді, коли продукт цієї діяльності унікальний, оригінальний, функціонально і естетично обґрунтований, тобто має в основі певну концепцію. Однією із концептуальних основ у сучасному дизайні є етнічна культура, тісно пов'язана з екологічним напрямом.

© Кучер С., 2018

Таким чином, розвиток етнодизайну відображає тенденцію ціннісного піднесення етно-культурної ідентичності та звернення до багатовікової спадщини народного мистецтва. Структура професійної компетентності вчителя відповідає структурі його діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Проблема формування професійної компетентності майбутнього фахівця (зокрема вчителя технологій) піднімається у багатьох дослідженнях вітчизняних і зарубіжних вчених. Теоретичні засади вітчизняної технологічної освіти зробили внесок П. Атутов, А. Вихрущ, Р. Гуревич, О. Коберник, М. Корець, Л. Оршанський, В. Сидоренко, В. Стешенко, Г. Терещук, О. Торубара, Д. Тхоржевський та ін. Формування професійної компетентності вчителя технологій у різних аспектах і в цілому є предметом досліджень науковців О. Гончаренко, К. Власенко, А. Малихіна, О. Севастьянова, А. Бровченко.

Формулювання цілей статті. Мета статті – визначення ролі етнодизайну як ціннісної та змістової основи формування компетентності майбутніх учителів технологій у процесі дизайн-підготовки. Згідно системного підходу до дизайн-підготовки поставлено завдання визначити можливості використання концепції етнодизайну в реалізації неперервної дизайн-підготовки студентів в університеті.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Поняття фахової компетентності вчителя виражає єдність його теоретичної та практичної готовності до професійної діяльності в цілісній структурі особистості й характеризує його професіоналізм. Виходячи з цього, компетентність проявляється не лише у знаннях та уміннях, але й у самостійній, відповідальній, ініціативній взаємодії особистості фахівця в зі світом. Завдяки інтегративному характеру власне компетентність поєднує професійні та особистісні якості, спрямовує їх на опанування знань, цілеспрямоване застосування їх у плануванні і реалізації діяльності, активізує людину до розвитку власних здібностей, самореалізації в соціально корисній діяльності, забезпечує професійне становлення.

На нашу думку, обов'язковою умовою формування належного рівня професійної компетентності майбутнього вчителя технологій є реалізація системи дизайн-підготовки протягом навчання в університеті, результатом якої має бути сприяння усвідомленню студентами рівня власної компетентності в навчальному предметі і прагнення до його підвищення.

Як будь яке комплексне утворення, професійна компетентність вчителя складається з певних елементів, формування яких у взаємозв'язку має утворити своєрідну структуру, систему і послідовність. Зазвичай дослідники виділяють наступні загальні компоненти професійної компетентності: мотиваційно-ціннісний (що передбачає ціннісне ставлення до обраної професії), когнітивний (змістово-понятійний), операційно-діяльнісний. Розглянемо детальніше можливості формування названих компонентів при вивченні етнодизайну студентами.

Процес саморозвитку молодого педагога наповнений виховним змістом, зокрема передбачає: виховання ціннісних орієнтацій по відношенню до культурної спадщини своєї країни; виховання взаєморозуміння і терпимості по відношенню до чужої культури, до іншодумців; розвиток здатності зрозуміти людину іншої культури, віри, мислення; розвиток розуміння соціокультурної приналежності до національної та світової спільноти; розвиток здатності орієнтуватися в ціннісних категоріях сучасного суспільства та долучатися до них; виховання естетичного і комунікативного потенціалу особистості майбутнього фахівця [1].

Мотиваційно-ціннісний компонент у структурі професійної компетентності вчителя технологій передбачає наявність у нього: потреби в самореалізації, системи загальнолюдських та національних цінностей, цілеспрямованості у творчості. Формування цих аспектів професійної компетентності потребує певної ідейної основи, концептуального підходу.

Дизайн як галузь діяльності по створенню прийняттого для людини естетичного середовища надає значні можливості для всебічного розвитку як учнів, так і вчителів. Найбільш близьким до змісту навчального предмету «Трудове навчання та технології» є етнодизайн, як окремий напрям сучасного дизайну.

Етнодизайн по своїй суті – прояв етнічних, національних рис у сучасних творах дизайну. Проте в сучасній культурі етнодизайн можна вважати наднаціональним феноменом, поява якого пов'язана з явищами глобального мислення, змішування культур. Це глобальна тенденція, що набуває рис концепції створення речей на основі використання архетипів, зрозумілих усім.

Передвісниками появи українського національного стилю в дизайні були відомі художники початку ХХ століття (В.Кричевський, Г.Нарбут, М.Бойчук та ін.), які не просто цікавилися, а й ретельно вивчали та намагалися відродити народне мистецтво з його традиціями, мотивами та образами, колористикою та композицією. Але суспільно-історичні передумови не сприяли розвитку дизайну, що спричинило неконкурентоспроможність сучасної вітчизняної промисловості. Тому

вважається, що потреба у формулюванні «етнодизайн» в Україні виникла не більше як двадцять років тому і нині проходить фазу становлення.

Нині в нашій країні національний дизайн перебуває у стані зародження, первинного формування. Теоретики дизайну ведуть пошуки шляхів формування національного характеру сучасного українського дизайну. В.Даниленко вважає перспективною зону дизайнерської діяльності, яка межує з прикладним мистецтвом і має високий рівень художньої складової дизайнерської праці. Порівнюючи вихідні умови для розквіту національного дизайну у країнах Центрально-Східної Європи та в Україні, науковець наголошує на необхідності звернення до глибоких пластів місцевих культур, «адже форми з минулого, що відібрані історією, несуть у собі великий художній потенціал, неповторно складений у тому чи іншому краї» [2, с.34].

Актуальність етнодизайну спричинила його появу у змісті підготовки дизайнерів та викладачів дизайну. Доцільним ми вважаємо використання досвіду дизайн-освіти в галузі етнодизайну для оновлення характеру професійної підготовки вчителя технологій. В розробці методичної системи навчання етнодизайну студентів на засадах взаємодоповнення дизайну і технологій А.Руденченко спиралася на принципи автентичності, конструктивності, проектувальної майстерності [3]. Дослідниця вважає, що етнодизайн необхідно впроваджувати у всі сфери освіти, оскільки це поняття охоплює взаємозв'язок усіх аспектів діяльності зі створення нового виробу – технічного, економічного, естетичного, ергономічного, екологічного, художнього тощо. Саме впровадження етнодизайну в процес підготовки фахівців передбачає активне використання багатовікової спадщини українського мистецтва в сучасному дизайні.

Етнодизайн А.Руденченко характеризує як вид комплексної міждисциплінарної художньо-проектної діяльності, що синтезує в собі регіональні традиції художньо-матеріальної культури, сучасні гуманітарні, мистецькі та технічні знання, методи художнього проектування та технічного конструювання, спрямовується на створення етнокультурного предметного середовища, естетично оцінюваного як цілісне, співмірне та гармонійне. Ця творча діяльність забезпечує розвиток у студентів складної інтегративної внутрішньої якості, що виявляється у формуванні етнічного стереотипу, етнічної самоідентифікації, усвідомленні органічної єдності з етнічною культурою, ландшафтом особистісно-ціннісного етносу. [3]

Останнім часом увагу дослідників підготовки вчителя трудового навчання і технологій привертає проблема підвищення його компетентності у галузі народного, декоративно-прикладного мистецтва, дизайну, у поєднанні яких і виникає етнодизайн. Розглядаючи етнодизайн

як «проектну діяльність зі створення сучасних форм матеріального середовища з використанням традиційних елементів культури певного етносу», Л. Оршанський висловлює переконання, що професійна діяльність учителя технологій має ґрунтуватися саме на засадах етнодизайну [4, с.39]. Для вчителя технологій це означає наявність у нього здатності навчати учнів на засадах національної (поліетнічної) культури, виробляти вміння творчо мислити, пропонувати нові ідеї, використовувати нестандартні рішення, що робитиме досконалою його професійну діяльність. Для цього вчитель технологій має володіти широким колом професійних компетенцій, бути митцем, майстром-наставником, дослідником, творчою особистістю. Етнодизайн синтезує духовне й матеріальне, виступає як система культурно-естетичних зв'язків.

Фахова компетентність майбутніх учителів трудового навчання з основ етнодизайну розуміється А. Бровченко «як здатність і готовність студента до творчої професійно-педагогічної діяльності, що ґрунтується на відповідних знаннях, вміннях та навичках, особистісних здібностях, цінностях та досвіді, які дають можливість, з урахуванням етностильових особливостей декоративно-ужиткового мистецтва та засобів сучасного дизайну, здійснювати ефективну проектну і художньо-трудова підготовку підростаючого покоління, забезпечуючи їхній загальнокультурний та творчий розвиток, формувати в учнів вміння вирішувати завдання в галузі формотворення і декорування матеріальних об'єктів» [5, с. 9-10].

Педагогічна діяльність, творчість і самореалізація співпадають у бутті педагога. Педагогічна діяльність – це творча діяльність з виховання молодих поколінь, самотворення, перетворення інших і самоперетворення. Вона забезпечує основу самореалізації, виступає засобом самореалізації і професійного самоствердження. Потреба у творчому самовираженні, в особистісній самореалізації у процесі професійно-педагогічної діяльності поступово стає домінуючою ціннісною орієнтацією вчителя. Професійна самореалізація особистості педагога – це завжди інтегральна сума можливостей наступного розвитку [6, с. 205].

Теоретична підготовка передбачає засвоєння певного комплексу понять, законів і закономірностей у галузі етнічного напрямку дизайну. Як відомо, «етнодизайн» спочатку мислився як певна стилістика проектування і реалізації задуму засвоєння народних мотивів. Внаслідок згасання народного мистецтва, його традиції стають своєрідною екзотикою, а згодом концепцією стилістичного напрямку. М.Станкевич етнодизайн пропонує кваліфікувати як метод фольклоризації або імітації, на взірць американського «стайлінгу» 1960х років (імітації форми та оздоблення промислових виробів під різні історико-мистецькі стилі – античність, готику, бароко тощо) [2].

Принцип поєднання краси і користі, відомий ще в народному мистецтві, може бути покладений в основу розробки дизайн-проектів, оскільки закони композиційного формотворення у декоративно-прикладному мистецтві та сучасному дизайні дуже близькі за змістом. Мистецтвознавцями доведено, що дизайн і народне мистецтво мають однакову логіку основних рівнів формотворення, що з погляду одного й другого є передовсім проблемою вибору ключових функціональних параметрів, які й відкривають шлях до конкретного задуму. Якщо народний майстер такий вибір спрямовує на означений мистецький стереотип, то дизайнер повинен добре орієнтуватися в ситуаціях взаємозв'язків людини з предметним світом. [2]

У професійній дизайн-освіті, як і у підготовці вчителя технологій, велике значення надається практико-орієнтованому блоку в системі навчання, який включає профільне вивчення дисциплін галузевої і спеціальної підготовки з урахуванням специфіки дизайнерської діяльності, формує знання і алгоритми процесів, що забезпечують виконання конкретних художніх і проектно-творчих завдань, включає мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний компоненти, що забезпечують готовність до самореалізації і постійного професійного зростання [8, с. 12].

Художньо-проектна діяльність на засадах етнодизайну повинна будуватися на системі культурно-естетичних зв'язків, що значно розширює вміння творчо мислити, забезпечує професійну компетентність і культурний розвиток особистості. Відповідно до цього твердження, І. Сиваш розглядає поняття «етнодизайн» в Україні як такий, що базується на естетичних принципах декоративно-ужиткового мистецтва, трансформованих для концептуальних вирішень в етнодизайні, який повинен стати основним культуротворчим елементом у змісті вищої мистецької освіти [7].

Композиційна цілісність (підпорядкованість, пропорційність); максимальне виявлення у виробі всіх можливостей матеріалу (вибір прийомів обробки і вибір інструментів); вияв задуму через семантику декору і кольору – ці закономірності покладені в основу змісту навчання з дисципліни «Елементи декоративно-прикладного мистецтва», і в подальшому засвоюються студентами у процесі декоративно-практичної діяльності на практикумах з художньої обробки матеріалів та при виконанні курсових та кваліфікаційних проектів.

Під час виконання студентами кваліфікаційних дизайн-проектів з тем «Розробка колекції одягу в етностилі», «Етнодизайн аксесуарів», «Колекція одягу з елементами петриківського розпису» та інших створюються умови для ретельного вивчення і використання мотивів українського традиційного мистецтва у дизайні одягу. Така результативна

пошуково-творча діяльність розвиває художній смак, творчу уяву, фантазію, і сприяє вихованню національної самосвідомості та розвиткові патріотичних почуттів молодого покоління.

У практичній діяльності на засадах етнодизайну об'єктом проектування, макетування і навіть виготовлення на уроках трудового навчання та технологій можуть бути меблі, посуд, технічно-побутові речі, тканини, одяг, усіляке обладнання інтер'єрів та екстер'єрів. Прояви етнодизайну можна зустріти нині в різних сферах художньо-проектної діяльності: графічному дизайні, рекламній продукції, одязі та аксесуарах, інтер'єрах житлового і громадського призначення, художньому оформленні культурних заходів (фестивалів, виставок, тематичних семінарів, презентацій). Професійна діяльність учителя технологій на засадах етнодизайну передбачає наявність у нього: тезаурусу знань із народного декоративно-прикладного мистецтва і дизайну; володіння традиційною технологією виготовлення виробів; креативного підходу в розробці проектів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Етнодизайн, як ціннісна та змістова основа формування компетентності майбутніх учителів технологій у процесі дизайн-підготовки, має вплив не лише на когнітивну сферу особистості, а й на мотиваційно-ціннісну. Для визначення теоретико-методичних засад процесу такої підготовки з'ясовано взаємозв'язок між: змістом професійної компетентності вчителя технологій, задачами технологічної освіти та можливостями етнодизайну як джерела нових концепцій проектно-перетворювальної діяльності. Визначено можливості використання концепції етнодизайну у системі дизайн-підготовки студентів згідно складових професійної компетентності вчителя технологій: формування мотиваційно-ціннісної сфери у вивченні досягнень народних майстрів та цінності декоративно-прикладного мистецтва, визнаних світом; розвиток когнітивної сфери у процесі опанування історії, традицій та символіки народного мистецтва; базування діяльнісного компонента на активному використанні досліджень народної культури у власних дизайн-проектах. Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення теоретичних і методичних засад дизайн-освіти у країнах Центральної та Північної Європи, Японії, де навчання дизайну будується на ціннісній основі надбань етнічної культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мамаев В.А. Аксиологический подход в воспитании студенчества // Вестник ЮУрГУ. – 2012. – № 41. – С. 134–136. Режим доступа:

<https://cyberleninka.ru/article/n/aksiologicheskiiy-podhod-v-vozpitanii-studenchestva>.

2. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття : зб. статей / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України; за заг. ред. М. І.Яковлева; редкол. : В.Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. – К. : Фенікс, 2012. – 256 с. : іл.
3. Руденченко А. А. Методологічні основи навчання етнодизайну у вищих мистецьких закладах // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Чернігів : ЧНПУ, 2013. – Вип.110. – С. 278–282.
4. Оршанський Л. Етнодизайн як інноваційний художньо-естетичний компонент технологічної освіти // Молодь і ринок. – 2011. – №1. – С.38-41.
5. Бровченко А.І. Формування фахової компетентності з основ етнодизайну у майбутніх учителів трудового навчання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика трудового навчання» / А.І. Бровченко. – К., 2011. – 21 с.
6. Исаев И. Ф. Аксиологический и культурологический подходы к исследованию проблем педагогического образования в научной школе В. А. Слостенина / И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов // Известия Рос. академии образования. – 2000. – № 3. – С. 193–208.
7. Сиваш І. О. Теоретико-методологічні підходи до розуміння етнодизайну на сучасному етапі культури творчості // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2016. – № 2. – С. 105-109.
8. Фалько В.П. Формирование художественно-проектной компетенции педагога профессионального обучения в области дизайна: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук.; спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / В.П. Фалько. – Екатеринбург: Рос. гос. проф.-пед. ун-т, 2009. – 27с.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2018.

КУЧЕР Светлана

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики технологічного образования, ГВУЗ Криворожский государственный педагогический университет (г. Кривой Рог, Украина)

E-mail: kucher.svit.leon@gmail.com

СИСТЕМА ДИЗАЙН-ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ НА ОСНОВЕ ЭТНОДИЗАЙНА

Резюме. В статье исследуется проблема осуществления профессиональной подготовки учителей технологий на основе этнодизайна как важной составляющей содержания технологического образования. Раскрыто содержание профессиональной подготовки

будущих учителей технологий на основе этнодизайна и выяснено взаимосвязь между: содержанием профессиональной компетентности учителя технологии, задачами технологического образования и возможностями этнодизайна как источника новых концепций проектно-преобразовательной деятельности.

Ключевые слова: профессиональная компетентность учителя технологий, этнодизайн, национальный дизайн, система.

KUCHER Svitlana

Candidate of Pedagogic Sciences (Ph. D.), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Department of Pedagogy and Methods of Technologies

Kyryvorizhian state pedagogical university, Kryvyi Rih, Ukraine

E-mail: kucher.svit.leon@gmail.com

SYSTEM DESIGN OF PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF TECHNOLOGIES ON THE BASIS OF ETHNICDESIGN

Abstract. Introduction. The article solves the problem of studying ethnic design in the system of design training of future technology teachers.

Analysis of publications. The theoretical fundamentals of domestic technological education were contributed by P. Atutov, A. Vichrusch, R. Gurevich, O. Kobernik, M. Korets, L. Orshansky, V. Sidorenko, V. Steshenko, G. Tereshchuk, O. Torubara, D. Tcherzhhevsky etc. The formation of the professional competence of a technology teacher is the subject of research by scholars O. Goncharenko, K. Vlasenko, A. Malikhina, O. Sevastianova, A. Brovchenko.

Purpose. Determination of the role of ethnodizaina as a content and procedural basis for the formation of competence of future technology teachers in the design process.

Results. The essence of the concept of "ethnic design" is clarified in comparison with the decorative arts and design. The main ways of organizing design training on the material of ethnic design are related to the composition of the professional competence of the teacher of technology and the objectives of technological education. The peculiarities of the training of future technology teachers on the basis of ethno-design are revealed, and the relationship between: the content and capabilities of ethnodizaina as a source of new concepts of design and transformation activity are clarified.

The professional activity of the technology teacher on the basis of ethnic design presupposes the presence: a thesaurus of knowledge on folk decorative arts and design; possession of traditional technology of making products; creative approach to project development.

The development of the professional competence of the technology teacher on the basis of national (polyethnic) culture, a way to think creatively, to

offer new ideas, to use non-standard solutions will make his professional work perfect.

Conclusion. The possibilities of using the concept of ethnic design in the system of design training students according to the components of the professional competence of the technologies teachers are determined: formation of the motivational-value sphere in the study of the achievements of folk artists and the value of decorative art recognized by the world; the development of the cognitive sphere in the process of mastering the history, traditions and symbols of folk art; basing the activity component on the active use of folk culture studies in their own design projects.

Key words: professional competence, the technology teacher, ethnic design, national design, system.

REFERENCES

1. Mamaev V.A. (2012). Aksiologicheskiy podkhod v vospitanii studenchestva [Axiological approach in the education of students] Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/aksiologicheskiy-podhod-v-vospitanii-studenchestva> [in Russian].
2. Yakovlev, M. I., Sidorenko V.D. et al. (Eds.). (2012). Narysy z istoriyi ukrayins'koho dyzaynu XX stolittya [Essays on the history of Ukrainian design of the twentieth century]. *Institute of Modern Art Problems of Ukrainian National Academy of Sciences*. K.: Phoenix. [in Ukrainian].
3. Rudenchenko, A. A. (2013). Metodolohichni osnovy navchannya etnodyzaynu u vyshchyykh mystets'kykh zakladakh [Methodological bases of ethnodizaine training in higher artistic institutions]. *Visnyk Chernihivs'koho natsional'-noho pedahohichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka*. – *Bulletin of the Chernigov National Pedagogical University named after TG Shevchenko*, 110, 278-282. [in Ukrainian].
4. Orshans'ky, L. (2011). Etnodyzayn yak innovatsiynnyy khudozhn'o-estetychnyy komponent tekhnolohichnoyi osvity [Ethnodizayn as an innovative artistic and aesthetic component of technological education]. *Molod' i rynok – Youth and Market*, 1,38-41. [in Ukrainian].
5. Brovchenko, A.I. (2011). Formuvannya fakhovoyi kompetentnosti z osnov etnodyzaynu u maybutnikh uchyteliv trudovoho navchannya [Formation of professional competence on the basics of ethnodizaina in future teachers of labor education]. *Extended abstract of candidate's thesis*. K.: National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov. [in Ukrainian].
6. Isaev, I.F., Shiyarov E. N. (2000) Aksiologicheskiy i kul'turologicheskiy podkhody k issledovaniyu problem pedagogicheskogo obrazovaniya v nauchnoy shkole V. A. Slastenina [Axiological and culturological approaches to the study of the problems of pedagogical education in the scientific school]

- of VA Slastenin] *Izvestiya Ros. akademii obrazovaniya – News of the Rus. Academy of Education*, 3, 193-208. [in Russian].
7. Sivash, I.O. (2016). Teoretyko-metodolohichni pidkhody do rozuminnya etnodyzaynu na suchasnomu etapi kul'turo tvorchosti [Theoretical and methodological approaches to the understanding of ethnodizaina at the present stage of the culture of creativity]: *Visnyk Natsional'noyi akademiyi kerivnykh kadriv kul'tury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Cultural and Arts Management*, 2, 105-109. [in Ukrainian].
8. Falco V.P. (2009). Formirovaniye khudozhestvenno-proyektnoy kompetentsii pedagoga professional'nogo obucheniya v oblasti dizayna [Formation of the artistic and design competency of the teacher of professional training in the field of design]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ekaterinburg, Russian State Professional and Pedagogical University. [in Russian].

(англійською переклала Н.Гриняєва – викладач іноземних мов Криворізького коледжу економіки та менеджменту Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана)

УДК 159. 923:378

МАЛАЗОНІЯ Світлана

кандидат психологічних наук, доцент кафедри інженерної педагогіки та психології Навчально-наукового професійно-педагогічного інституту Української інженерно-педагогічної академії,

вулиця Садова, 130 кв.16, м. Бахмут. 84500, Україна

E-mail: svchm888@gmail.com

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ВИЗНАЧАЄ ВИБІР ПРОФЕСІЇ

Анотація. У статті розглядається розвиток особистості інженера-педагога, що визначає вибір професії та підготовку до неї. Сам вибір і розвиток професійної діяльності визначають стратегію розвитку особистості. Професійний розвиток на різних етапах життєдіяльності людини є то результатом, то засобом розвитку особистості.

Чим раніше почнеться спрямований особистісний і професійний розвиток, тим більшою мірою можна прогнозувати психологічне благополуччя, задоволеність життям і особистісний ріст кожної людини в сучасному, мінливому світі.

Ключові слова: особистість, професійний розвиток, особистісне зростання, творча активність, індивідуальність, професійне самовизначення.